

Asia: VN/11210/2020

HE laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Laiton uhkaus on henkilöön kohdistuva rikos, jossa uhatulla on perusteltu syy pelätä henkilökohtaisen turvallisuuden tai omaisuuden olevan vakavassa vaarassa. Laiton uhkaus on myös asianomistajarikos ja asianomistajan on esitettävä selvitys, miten uhkaus on vaarantanut hänen turvallisuuttaan. Verkkoviestinnässä esitetyt uhkaukset luovat epävarmuutta ja pelkoa sen suhteen, onko uhkauksen lähettäjällä aikomus toteuttaa uhkauksensa. Lähietäisyydeltä tapahtuvat uhkaamiset aseella tai muulla tavoin ovat konkreettisia.

Sananvapauslain 24 §:n syyteoikeutta koskevissa perusteluissa (HE 54/2002 vp) virallisen syyttäjän syyteoikeutta on perusteltu yleisellä edulla:

Virallisen syytteen alaiset rikokset ovat tässä suhteessa kuitenkin erityisasemassa, koska sananvapaus on näissä tapauksissa vastakkain rangaistussäännöksellä suojatun yleisen edun kanssa. Asianomistajarikosten syyteharkinnassa vastaava viimekätinen punninta on sen sijaan tehtävä rangaistussäännöksellä suojatun yksityisen edun ja sananvapauden välillä.

Jos laiton uhkaus kohdistuu henkilöön hänen työtehtäviensä tai luottamustehtäviensä vuoksi, asiaan liittyy yleistä etua. Uhkailuilla voi olla pelotevaikutusta virka- tai työtehtävien hoitamiseen. Kuten esityksessä on todettu, uhkailu ja järjestelmällinen häirintä voivat vaarantaa sananvapautta, viranomaistoimintaa, tutkimusta ja tiedonvälitystä. Uhkailu luo pelon ilmapiiriä, josta työtehtävien hoito kärsii.

Uhkailu voi olla kohdeviestintää, jossa on karkeaa kielenkäyttöä tai kuvallisia uhkailuja tai muita ilmaisuja. Tällaisiin tilanteisiin ei yleensä liity punnintaa sananvapauden suhteen. Jos uhkailuja on esitetty keskustelupalstalla tai muussa julkisessa joukkoviestinnässä, joudutaan arvioimaan, liittyykö

julkaisemiseen yleistä etua koskevaa sananvapauspunnintaa. Tällöin joudutaan myös arvioimaan, onko KKO 2013:50 mukaisesti uhkaus tullut uhatun henkilön tietoon.

Laittoman uhkauksen saattaminen virallisen syytteen alaiseksi on perusteltua silloin kun uhkauksella on yleistä merkitystä virka- tai työtehtävien suorittamisen kannalta.

Toisaalta virallisen syyttäjän syyteoikeus ei poista asianomistajalta kaikkea asiaan liittyvää vaivannäköä ja harmia. Asianomistajalla on velvollisuus tehdä alkuvaiheessa ilmoitus asiasta ja selvittää uhkauksen turvallisuutta vaarantavaa luonnetta. Jos uhkaus on tullut kohdeviestintänä, asianomistajan on ilmoitettava työnantajalleen ja sitten poliisille on tehtävä rikosilmoitus uhkaavista viesteistä. Virallisen syytteen alaisessa rikoksessa rikosilmoituksen voi tehdä asianomistaja tai työnantaja tai kuka vaan, jolla on tieto asiasta.

Riitta Ollila
OTT, dosentti, lehtori, Jyväskylän yliopisto